

פרוטוקול מס' 155

מישיבת ועדת העבודה
מיום ר', כ"ח באייר תשל"ה - 9.5.1975, שעה 8.30

נ כ ח ו:

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
מ. גז
ל. דיצאץ
מ. דרובלס
ה. זיידל
י. יודין
מ. כהן

מוזמנים:

ש. אבני - ראש המינהל לבניה כפריח, משרד השכון
ד. אלפנדרי - סמנכ"ל משרד השיכון
ר. אלוני - ראש המינהל לפיתוח מרחב שלמה
ג. גורדון - מנהל מחוז הנגב - משרד השכון
ב. פרידמן - נציג המשכנים באופירה

מוזכר הוועדה: י. שומרון

רשמה: א. עצמון

סדר היום: בעיוח שיכון וחעסוקה באופירה ובמקומות אחרים בסיני

- 187 -

(נר קבל גיוס 21.5.75)

אני פותחח אח הישיבה.

היו"ר ש. ארבלי:

בעיות שיכון ותעסוקה באופירה ובמקומות אחרים בסיני

ל. דיציאן:

אני רוצה לפתוח בהודעה. בישיבה שהייתה לנו באופירה בלילה כנראה שדברי לא פורשו כהלכה שאני באיזה שהיא צורה העברתי בקורה על שלטון הצבא. לא היה דבר יותר רחוק ממני. כאשר אמרתי שאינני יודע מי האתראי משרד השיכון או הבטחון רציחתי להגיד בזה שאיננו יודעים כלפי איזה משרד ממשלתי אחראי מר של. לא הייתה כוונה לחת בקורה כל שהיא על שלטונות הצבא.

היו"ר ש. ארבלי:

יפה שפרשת את דבריך. אני לא פרשתי זאת כך. אבקש ממך אלונני למסור את ההודעה הזאת. אני מבקשת לקדם בבדכה את מר אלונני הממונה על מרחב שלמה. לא הצלחנו להפריד ממך אלא בחסף. אני מקווה שהדברים שאמרנו בהעדרך נמסרו לך. אני מודה על הביקור שהיה מעניין ומאלף והוסיף הרבה מאד לחברי הוועדה עם הטוב והלא טוב שהיה בו. טבעי הוא שכאשר נפגשים אנשי ציבור הם מדברים על בעיות ולא חמסי מסכימים עם הכל ויש חילוקי דיעות. נמצאים איתנו נציגי משרד השיכון מר. ש. אבני ומר גורדון שהיה ממונה על מחוז המרכז ועכשיו הדריס גם לאופירה.

בישיבה היום נקיים הבטחה נעימה שהבטחנו לתושבים גם כדי-זהב ובנביעות וגם באופירה. הם העלו בעיות בעניני שיכון שזה הולך בעצלתיים וגם לגבי בעיות שונות. כתכנון מכתבים לשרי השיכון, האוצר והבריאות לגבי כל אוחן בעיות. בחלקן נחקבלו חשובות שאינן מניחות את הדעת. בכל אופן היום אנחנו מקיימים דיון בבעיותיהם.

אבקש ממך אלונני לפתוח בנושא ולהעלות את

הבעיות בצורה קונקרטית יותר כדי שנוכל לשמוע בעיות על השטח.

ר. אלונני:

אני מברך חמיד על כל בקור על אחת כמה וכמה שאלו חברי-כנסת. הבקורה בלי ספק היא בקורה וטוב לשמוע לא רק את נציגי הממשלה אלא גם את החושבים המשחכנים. זה חורם גם לחיפוף הליקויים וגם לקידום הדברים שצריך לקדם. אין ספק שהפעילות של חברי ועדה העבודה חרמה למספר דברים חשובים ממדרגה ראשונה שכבר סוכמו. יש לי העונג היום לומר לחברי הועדה על השוני המהותי שחל מאז בקורכם ואין לי ספק שבקורכם תרם תרומה גדולה להחלטות שהתקבלו.

פורסם ככל אמצעי החקשורת שראש הממשלה ביקר במרחב שלמה. אני רוצה להגיד לזכוחו שלא היה לראש הממשלה יומיים שלמים להקדיש למרחב שלמה. והחשוב ביותר שלגבי כל הבעיות שהעלינו לפחות קבלנו חשובות ברורות לחלוטין. לא כל מה שהעלינו קבלנו - וזה טבעי שבין התכניות לבין חזון ואפשרויות של ביצוע יש חמיד פער. צריך לדאוג רק שהפער לא יהיה גדול מדי ושלא יהיה ערפול בדברים. בקורו של ראש הממשלה ענה לפחות על כל הציפיות שציפיתי.

כאשר אני אומר ראש הממשלה אני רוצה לציין

שהיו דיונים עם ראש הממשלה והוא חרם תרומה הן במשרד הבטחון, הן במשרד האוצר והן עם נציגי משרד השיכון בכל הנוגע לפיתוח האזור.

אני רוצה להגיד לכם מה הודיע לנו ראש

הממשלה בצורה שאינה משחמעת לשחי פנים: ראש הממשלה חזר והודיע בכל המקומות שהוא ביקר - והוא ביקר בכל מרחב שלמה - שהחלטת הממשלה מ-1968 שבכל הסכם שייעשה ובכל הסכם שלום שייעשה, ממשלת ישראל תעמוד בחוקף על שליטה ישראלית כרצף היבשתי בין אילת לאופירה. הנוסח המדויק הוא בין אילת לראס מוחמד. זו נקודה חשובה מאד עבורנו. זו הייתה ההודעה החשובה ביותר.

ר. אלרני:

אני רוצה להגיד במאמר מוסגר וזאת אמרתי גם בכקורכם אצלנו שבכל הפגישות שהיו לי עם שוי ממשלה מעולם לא שמעתי הודעה אחרת אלא רק זאת. ושותפים מקריים בערפול לכאורה זה באמצעי החקשורת.

ראש הממשלה הודיע בפגישה עם ציבור המשחכנים שאופירה מוכננת בהתאם להחלטת הממשלה כמרכז עירוני ולא עיר.

מ. גז: מה ההבדל?

ר. אלרני:

אינני יודע. כמו-כן הודיע ראש הממשלה שחכנית האב של אופירה שאומצה ע"י הממשלה היא שעד מתצית 1977, הוסכם על דעח משרד השיכון ומשרד האוצר, יוקמו ע"י משרד השיכון 500 יחידות דיור מוכנים לאיכלוס. זאת אומרת שאם יהיו מקורות חסוקה ואם יהיו משחכנים משרד השיכון מתחייב עד תאריך זה להקים 500 יחידות דיור.

ראש הממשלה אישר ביצוע לאלתר את הנתח קו המים א-טור אופירה שאני וחברי רואים בהחלטה זו ענין חיוני וחשוב ממדרגה ראשונה. זאת החשתי הבסיסית לפיתוח אופירה והאזור. אני רוצה להודיע לחברי הוועדה שזת מופיע בחקציב המאושר. יש לנו כסף לזה והחכנון המפורט יסודיים תוך 3 חודשים. לאחר מכן הוא יוצא למכרז ותוך שנה יחחילו בקו המים. אני מקוה, במידה ולא יהיו תקלות בלתי צפויות, שחוך שנחיים ימים יהיה באופירה מים במחיר סביר וללא הגבלה. אולי אפשר יהיה גם לגדל קצת ירקוח לאספקה לחושבים.

ראש הממשלה אישר ביצוע לאלתר תחנת כח לאספקת חשמל. ושיהיה לה מיגון במקרה שתהיה מלחמה על-מנת שלא תהיינה תקלות באספקת חשמל. החקציב מופיע אצלנו בספר החקציבים והביצוע יתחיל עוד השנה.

בכקור באבו-רודס ופגישה שהיתה רבת רושם

עם כל עובדי נחיבי נפט הוא חזר ואמר שכל האנשים שם הם אנשים אינטלגנטים כולם קוראים עיונות ושומעים רדיו ויודעים מהי מדיניות הממשלה ומהן החלטות הממשלה. הוא רוצה לחזור עוד פעם על דברים ברורים: (א) מעולם ממשלת ישראל לא החליטה להקים ישוב קבע באבו-רודס. (ב) ציבור העובדים שעובד בנחיבי נפט עושה עבודה חלוצית, ציונית ממדרגה ראשונה. הוא רוצה לברך אותם ולהודות בשם הממשלה על העבודה שהם מבצעים. וכל טונה נפט שהם יפיקו יוחר וכל מאמץ שיעשה על-מנת להגדיל את התפוקה הם יעשו את התרומה הכי חשובה שיכולים לתרום לכלכלת מדינת ישראל. יחד עם זאת חוזר ומודיע שממשלת ישראל לא שינתה את עמדתה שאם במסגרת הסדר של שלום או לקראת הסדר של שלום מוסכם בממשלה שיחכן שיגיע מצב שאבו-רודס תוחזר. מה עוד שנחתם הסכם עם נחיבי נפט שיובטחו זכויותיהם. זה העלה את המורל לעובדים. לראש הממשלה היחה קבלת פנים חמה מאד מכיון שהוא הופיע אמין.

בקרנו בדי-זהב ובנביעות. היחה קבלת פנים

יפה והיחה שיחה טובה. על דעח מר ש. אבני הובטח לראש הממשלה שמספר יחידות הדיור בנביעות יוכפל. כלומר, היום יש בבנייה כ-40 וזה יוכפל ל-80.

היה בקור באזור סנסה קאדינה. ראש הממשלה

נפגש עם נציגי האוכלוסיה המקומית שהיא מכובדת מאד. אני סבור שזה היה חשוב באשר להמשך היחסים הטובים והאמון ששררו בין זרועות השלטון ובין האוכלוסיה המקומית. ע"י בקורו של ראש הממשלה הקשר הזה הודק עוד יותר.

יש נושא אחד שלא בא על פתרונו ואני מודה

שלא העליחי אותו בפני ראש הממשלה. אחת הבעיות העיקריות היא לחת טסטוס הקרי לאופירה סטטוס של אזור פיתוח א' פלוס בדיוק כמו בית-שאן ועוד. היחה המלצה חמה של השר בר-לב. בעיירות שקבלו סטטוס כזה יש חמריצים רבים מאד שיכולים לעודד הן בשטח התעשייה והשיכון את האיכלוס המקומי.

היו"ר ש. ארבלי:

אני מציעה שנחרכז בנושא שלמענו זמנו את הישיבה. רצינו לדעת מהן חכניות הבנייה של נביעות, די-זהב ואופירה. מהן התכניות בביצוע ואם משרד השיכון חושב לעמוד בביצוע גם לגבי כל ההכסוח שניחנו על-ידם בבקורו של ראש הממשלה במקומות אלו.

בבקורנו בנביעות ובדי-זהב שמענו שגידולם של שני הישובים האלה תלוי ביחידות הדיור שיהיו במקום. הם אינם יכולים להתחזק מעמד במספר המשפחות הקיימות שם. הם טענו שישנה סחבת מזה שנתיים בנושא של דיור.

ברצוננו לדעת אם במסגרת המבנים שמוקמים מוקמים גם מעונות יום ולגבי הצורך בהקמה מוסדות ציבור מהסוג הזה?

כמו-כן ראינו את הביוכ שזרם החוצה - מה

עושים בשטח הזה?

ש. אבני:

אני רוצה לומר שהתכניות שלנו בשני הישובים כביתר הישובים החדשים אינם מושפעים מסיור זה או אחר. מלאכת הקמת ישוב היא מלאכה לא פשוטה. יש תהליך גם דמוקרטי וגם עובדתי של מציאת מקום אופטימלי ביותר. בדיקות גאוגרפיות אקלימיות טופוגרפיות וכו'. מלאכת החכנון ובנוסף לדברים כאילו קבועים אופטימליים יש גם רצונות של דיירים.

אני טבור שבשנים האחרונות הגענו לרמה נאחה של תכנון. גם כאשר החכנון מוכן זו שאלה של הכשרת שטח וויכוח על שינויים. אח זה משום מה שוכחים בשלבי הביצוע.

הישוב די-זהב מתוכנן ל-100 יחידות. אנחנו בשלב הראשון כללנו בתקציב 40 יחידות למרות שהיום קיימות 15 משפחות. אלו חברים בעלי יוזמה שעושים דברים שהם מעבר למספרם הכמותי - זאח ייאמר לזכותם.

התחלת הבנייה התעכבה. לאחר שהתחילו להכשיר אח השטח החברר שהשפוע או הבתים יעמדו לא בצורה כפי שהיינו רוצים. על דעת הישוב הכנסנו את השינוי הזה וזה גרם לעכוב של כמה חודשים - ואני שמח שעשינו זאת. הכנסנו טרסות של מפלסים וכל שורה של בתים תעמוד על טרסה. הכשרת השטח נגמרה בימים אלה. כאשר מדברים על 100 יחידות זה כולל חשתיה, מבני-ציבור, מחקני בטחון, גדר בטחון, תאורה וכו'. הקושי בביצוע הוא בגלל שהמקום כל כך מרוחק ומבודד. אנחנו התחייבנו ואני בטוח שבפסח הקרוב נעמוד בכך לגבי 40 היחידות. כלומר, כמות הבנייה נוחנת להם אפשרות לגדול פי שלושה ממספרם הקיים.

לאחר השטפונות בקרתי שם והחברר לנו שבחרנו במקום מתאים ביותר. הוא המקום היחידי באזור שלא נפגע בשטפונות. כל יתר המוקדים שקיימים בין המלון וכפר הנופש נפגעו בצורה חמורה - ולא אעמוד על הסיבות המקצועיות.

ה. זיידל: מי בנה את זה?

ש. אבני:

חברה בר-אמריקה. זו חברה חצי מחועשת ולכן יכולנו לעמוד על לוח זמנים שבפסח הם יוכלו כבר לגור שם. אנחנו בשלב הזה של 40 בתים נשקיע 20 מיליון ל"י במידח גידול האוכלוסיה. נכון שיש מועמדים אבל צריך לראות את התהליך: (א) אלה שאמנם מביעים רצון יבואו ויחיישבו. (ב) ישנה מגבלה - ובצדק - שהישוב קובע את מספר הנקלטים לעומת הקולטים. לא יתכן ש-13 משפחות יקלטו 30-40 משפחות. עלול להיווצר מצב חברתי לא טוב. יש להם אפשרות לקלוט 27 משפחות.

היו"ר ש. ארבלי: מה בונים חוץ מיחידות הדיור?

ש. אבני:
 כוננים מרכז קומפקטי שכולל חדרי מינהלה,
 מזכירות, משק, צרכניה, מועדות, 2 כחות גן
 ילדים, מרפאה וטיפח-חלב. נוסף לזה מגרש כדור עף וסל וכן כל החשתית.

לגבי מעון ילדים - זה נמצא באחריות של שני
 משרדים אחרים. מעונות יום לא נמצאים בטיפול משרד השיכון אלא בטיפול משרד
 העבודה ומשרד הסעד. המקום הזה אינו מיוחס למשרד הסעד אלא למשרד העבודה.
 בבקורי האחרון שהיה סמוך לשטפונות הם העלו את הבעיה והבטחתי להם לבוא בדברים
 עם מנכ"ל משרד העבודה. הוא הסביר לי שאין לו אפשרות לעשות זאת מהתקציב של
 השנה. אז פחרנו את הבעיה בצורה אחרת. מאחר ואנו כוננים שתי כחות גן אחת מהן
 חשמש את מעון היום עד שמשרד העבודה יקים את מעון היום. משרד העבודה יקים זאת
 בשנה הבאה.

לגבי נביעות - נביעות היחה מחוכנת - עד
 לבקורו של ראש הממשלה - ל-80 משפחות. הבקור חרם הרבה מאד. עצם העובדה שהיחה
 הבנה שאפשר להגיע עד 120-150 משפחות - אם הדבר יסתייע. במקום נמצאות כ-20
 משפחות. זה חומר אנושי מעולה ובעלי יוזמה. אנחנו כוננים שם 40 בחים עם אותם
 הדברים שפרטתי לגבי די-זהב. חשתית מלאה לכל הישוב, מכני ציבור, מחקני כסחון
 וכו'. שם נשקיע כ-18 מיליון ל"י כי הבנייה החחילה קצת יותר מוקדם וההתיקונים
 לא תפסו את הכל.

היו"ר ש. ארבלי: מדוע היחה סחבת במשך שנתיים?

ש. אבני:
 הבנייה בשטח לא נמשכה שנתיים אלא הרבה פחות.
 היו שני עיכובים (1) בחירת החכנית; (2) במו"מ
 על הרחבה מעבר לסטנדרטים ואנחנו מעודדים את זה. זה מוכיח על בגרות אבל זה לוקח
 זמן. מאחר שסכמנו על בנייה פשוט לא עמד הקבלן בהתחייבות מעבר לסטנדרט. ואסור
 שזה יעבור את הקופה של המשרד כי אנחנו נמנעים מללכת למשרדים אחרים על-מנת לקבל
 אישורים. זה גרם לעיכוב של מספר חודשים. אם מורידים את 2 העיכובים האלה אז
 משך הביצוע עד כה הוא למטה מהממוצע הארצי. לאחרונה היו לקבלן חקלות וחייבנו
 אותו להתגבר עליהן. תוך חודשיים חושלם הבנייה וזאת הודעתי גם בביקור עם ראש
 הממשלה. כל 40 הבתים יימסרו לרשות המושב בעוד חודשיים.

לפי החכנית שלנו היה בדעתנו לבנות בשנת
 1976 20 יחידות דיור. אבל בביקור של ראש הממשלה חל מפנה מהוחי וסוכם עם השניים
 ללכת ל-120 יחידות דיור. כלומר, סכמנו על 40 יחידות בשנה הבאה ולא 20 יחידות
 כפי שהיה מחוכנן.

רפה אני רוצה לחקן - אמרנו שבסוף שנת החקציב
 1976 חהיינה עוד 40 יחידות. כלומר, נחחיל אותן באפריל וכתוצאה מבנייה מחועשח
 זה יאפשר לישוב להגדיל אותו פי ארבע מהכמות שקיימת היום במקום. כמובן שזה
 מותנה שהחלק המשקי יתפתח באותו קצב.

כל מה שמסרתי זה על דעת המושבים. ובביקורי
 לא העלו שום בעיות בדבר שיכון פרט נושא של גידור.

היו"ר ש. ארבלי: מה עם בנייה מוסדות ציבור?

ש. אבני:
 בדיוק כמו בדי-זהב. כדי לפתור את בעיית המעון
 אנחנו עושים 2 כחות ילדים שאחת מהכחות חשמש
 בינתיים מעון יום עד שמשרד העבודה יקים את המעון.

היו"ר ש. ארבלי:
 אנחנו נכתוב מכתב לשני המקומות האלה שכעקבות
 הדיון שקיימנו פה אנו מביאים לידיעתם את
 הדברים שנמסרו ע"י מר ש. אבני בשם משרד השיכון - זה יהיה שטר לפרעון ואנחנו
 נעקוב אחר ביצוע הדברים האלה.

מ. כהן: בקשר לבירוב עדיין לא קבלנו חשובה.

זה קרה כחוצאה מהשטרונות.

ש. אבני:

הם טוענים שיש להם מכונה מקולקלת וישנו ויכוח מי ישלם את התיקון? - אי אפשר להביא

מ. כהן:

לשם תיירים.

לגבי התקנת הביוב - הוא הותקן בצורה מקצועית וברמה גבוהה. אין לנו שום שייכות לנושא

ש. אבני:

האחזקה. בדרך כלל ישוב מסוג זה איננו מסוגל בכוחות עצמו להחזיק דבר כזה. באזורים צפופים יותר בחוף הקו הירוק מקובל שהמועצה האזורית מחזיקה מחקנים מסוג זה. שם אין עדיין מועצה אזורית. מכל מקום משרד השיכון אינו מטפל באחזקה מחקנים, זה לא כתחום התמחותו.

ר. אלוני:

אני רוצה להזכיר שהישובים האלה הם במסגרת המחלקה להתיישבות של הסוכנות. ולפעמים מעודף אבות הילד נשאר יתום. לפני מספר חודשים קיימנו דיון עם השר אוזון ועם נציגי ההתיישבות והוחלט שטוב שיהיה אבא אחד והאבא שמייצג גם אותנו הוא המחלקה להתיישבות עד שהישוב הזה יצא לביסוס.

אנחנו חזרנו והודענו ומבצעים זאת לאלתר שכל

מה ששייך לחופים הציבוריים - ואני אומר לפנים משורת הדין - כאשר אני אומר חופים ציבוריים הקונצסיה של חופים ציבוריים מול המושבים האלה, כל ההכנסות הן רק של 2 המושבים האלה. בדרך כלל מקובל שמי שיש לו קונצסיה נושא גם בשרותים. מאחר והישובים האלה חדשים התחייבנו, וזה כלול בתקציב, שאנחנו משלמים כל מה שקשור בחופים הציבוריים כגון: אחזקה, נקיון, מצילים כולל חשום מלא לחבר משק שיהיה אחראי לשמירה על הנקיון ולהפעלה תקינה. החשתי של הביוב, מים ותיקונים - הכל על-חשבון המינהל. נחתמו הסכמים עם שני הישובים האלה על התחייבותי כפי שאמרתי קודם. ובכך אפשר לשאול: אם כל כך טוב אז מדוע רע? -

אחם ראיחם איך הביוב נוזל בחוף המושב -

אני רוצה לומר לכם שהם אנשים מבוגרים שיוודעים לנהל את הדברים שלהם ככשרון רב. בסך הכל כולנו אנשים עם הצלחות ועם כשלונות ועם חקלות. ישנו חוזה שזה בתחום אחריהם הבלעדית. הם פנו אלינו וטענו שהחקלה נגרמה עקב הביוב שבא מהחוף הציבורי. חזרתי והודעתי להם שאם המהנדס יקבע מבחינה מקצועית שהחקלה באה עקב הביוב של החוף אנחנו נשלם את כל הוצאות התיקונים. אלו הם ישובים ובמיוחד נביעות שמצבם הכלכלי טוב מאד - זאת לזכותם יאמר. ו-30 אלף או 50 אלף לתיקון - לא אלה הסכומים המהותיים. הצעתי להם שיתקנו את זה בינתיים ואני מקבל מראש שכל מה שיקבע המהנדס שלהם אני מקבל. נחתי להם מקדמה על-חשבון ההסכם שיש לנו איחם ואינני חושב שצריך לעשות יותר מזה.

כאשר אומרים מינהל פיתוח מרחב שלמה יכולנו

לבקש להקים מנגנון גדול עם הרבה מאד עובדים. אינני חושב שצריך לעשות את זה וצריך להיעזר בישובים הקיימים ובאנשים המוכשרים שיש להם במשרדי הממשלה הקיימים. בשבועיים האחרונים לא הייתי שם ואינני יודע אם זה תוקן בינתיים.

אני מופקד לנהוג בכספים עפ"י קריטריונים

אוביקטיביים ולפי כללים. אין בכוונתי להופיע בדו"ח מבקר המדינה. חובתי היא בפני הוועדה שמה שאני מוסר יהיה אמין ויהיו לי המסמכים הנכונים.

ביום שני אני אהיה שם ואני מתחייב להמציא

ליו"ר הוועדה את העובדות והמסמכים הדרושים. מותר לי שינהגו כלפי עובדי מדינה דין צדק. לא תמיד כאשר משהו, גם אם הוא חבר מושב או קיבוץ, מחלונן אז הוא צודק. לא תמיד האזרח צודק ולא תמיד עובד המדינה צודק. יש לבדוק את הדברים לגופו של עניין.

מ. כהן:

זהו אזור חם ביותר. יש שם ילדים ואף אם הם אינם צודקים צריך לפתור את הבעיה.

ר. אלוני:

זה עניין מהותי בסיסי. מזכירות נביעות מסוגלת לשאח בהוצאות. היא מנהלת מלון גדול

ויש ביכולתה לשלם.

היו"ר ש. ארבל:
 אם ענין הכיוב נמצא במסגרת אוחו הסכם שנחתם בין המינהל ובמשבצת שלהם חייב המינהל לשאת באחריות. במידה שהוא לא עשה זאת עד עכשיו - זה לא בסדר. במידה וזה לא כך וזה באחריותם שלהם אז הם צריכים לשאת באחריות.

ל. דיציאן:
 בשלושת המקומות שבקרנו בנביעות, די-זהב ובאופירה התקבלנו בסרחון איום הכיוב היה פחות. אני דוקא התענינתי לא כל כך בנביעות וכדי-זהב אלא באופירה ושם אמרו לי שזה נובע מקלקול של הביוב בכל האזור ואי אפשר לתקן זאת.

שלושת המקומות האלה הם בין היחר גם מקומות נופש. ואיך אתם בחור האחראים לפיחות יכולים לסבול דבר כזה? - איך זה שדוקא בעונה הטובה ביותר בשביל חיירות חוץ כי במקומות האלה מזג האוויר שיש שם אין בשום מקום באזור אירופה, דוקא המקומות האלה יהיו בצורה כזאת?

אנחנו החאכסנו ב"מלון". נמסר לנו שכבר 4 שנים בונים מלון קבע. אינני יודע את הסיבות מדוע זה לא נגמר. אבל מה שקיים שם, לוא אני הייתי אחראי הייתי סוגר את המזבלה הזאת ולא הייתי נותן לאף אחד להיכנס שם. זה מחתח לכל בקורת שמכניסים אנשים לבונגלות האלה שיש שם חצי ס"מ חול. שבהדר האמבטיה כאשר מורידים את המים צריך לשאוב חצי שעה את המים - וזאת מגישים לחיירים. מישהו צריך להיות אחראי על כך? - מזמינים אנשים, עושים פרסומת כדי שיבואו אנשים - זאת אינני יכול להבין.

מ. דרובלס:
 אני מפנה את דברי למר אלוני - גם לי היה הכבוד לבקר באופירה ונפגשתי עם המחיישבים במקום. ישנה תרעומת בין המשתכנים בפוטנציה שפשוט אין מספיק דירות להיכנס.

שמענו על הביקור היפה של ראש הממשלה עם ההצהרות הברורות והבהירות ביותר. שאלתי היא האם לדעתך כראש מרשל יש בעיות מבחינת החקדמות הבנייה באופירה? - האם אחת שבע רצון מהתפתחות הדברים כפי שהם הולכים שם?

שמענו את חשונחו של מר אלוני בענין הביוב. חלק שייך למרשל, חלק שייך להתיישבות וחלק למשרד השיכון. - האם אינך חושב שיש צורך לאחד את הלל לרשות אחת ולהפסיק לבלבל את המחיישבים? - כי אז אפשר יהיה להפעיל את הדברים הרבה יותר טוב ויותר קל ולא יהיה צורך להביא מהנדס כדי שיקבע אם זה כן בטריטוריה שלו או לא?

מר אבני אמר שהתקן של הבנייה המתועשת בדי-זהב ובנביעות זה 68 מ"ר. האם התקן הזה קיים בכל חלקי הארץ או האם תקן כזה מקבלים ברמת-הגולן? - האם לא היה רצוי לחת למחיישבים כאלה אחרי גבול מסויים את אותה תוספת של עוד כמה מטרים. כי 68 מ"ר זה קטן.

שמענו שבדי-זהב יש 13 משפחות. עכשיו בונים 40 יחידות דוור שיהיו גמורים בעוד 11 חודש. אסור לנו לשכוח שדי-זהב האזורי למעלה מ-3 שנים ועתה הם יצטרכו לחכות 4 שנים מיום התארגנותם עד שיוכלו לקבל 40 הבתים הראשונים. האם אינכם חושבים שזו הסיבה שבדי-זהב יש רק 13 משפחות? מה חושב לעשות משרד השיכון בענין זה? - לפי דעתי במקום שהמחיישב ישב במקום ויחכה שנה שנתיים בחנאים רעים לביח אולי יותר טוב שהביח יחכה למחיישב?

ברצוני לדעת כמה זמן לאקד האזור מחחילים לבנות את הבתים? - האם ישנם ישובים שלאחר האזור חזרו 3 שנים עד לחחילת הבנייה? - מה חושב לעשות המינהל הכפרי על-מנת לזרז את הבנייה?

ה. זיידל:
 איך זה קרה שלא ידעו שיכול לקרות שטפון כזה? - אחת רמזת שאפשר היה למנוע את האסון הגדול - האם בכלל למדו מהנסיון המר הזה? - ומה היה ההפרש הכספי בבנייה בכדי שלא יקרה אסון גדול כזה?

ש. אבני:
 להערווחי של חה"כ דרובלס - החקן למשפחה מחחילה, זוג צעיר זה 58 מ"ר. בנייה טרומית לא מחייבת שום הגבלה. לגבי אזורים מרוחקים כגון: רמת הגולן, בקעת הירדן, ערבה, אופירה ועוד הגענו לתקן של 64 מ"ר וזאת בכדי לחת חמריץ נוסף.

ש. אבני:

בבנייה טרומית הגענו לא מבחינת הצורך האוביקטיבי כי במחיר של 54 הוא נוחן במחיר של 68. אסור לנו כל הזמן להגדיל תקנים. מה אנחנו כן עושים? - אח התוספת של 8 ממ"ר באזורים המרוחקים אנחנו נוחנים עלוואה בתנאים נוחים ובהשתתפות המשרד. כי אם מחילים בישוב אחד זה כדור שלג שמתגלגל ואז כל הישובים ידרשו זאת. לא רק שאיננו חושבים להגדיל אח החקן אלא נמנע מכך. אני מקווה שלא נצטרך להוריד. בית של 72 ממ"ר הוא שווה ערך ליחידה של 82 ממ"ר ביחידה עירונית בביח משוחף.

לגבי השאלה השניה - זו לא שאלה שכאילו מחילים 4 שנים אחרי האזרוח. זה חלוי במה שקיים בשטח בעה האזרוח. מה מצב התכנון, מצב התקציב וכו'. אין פה קביעות מראש. ישנם מקומות שלאחר האזרוח הם נמצאים במשך מספר שנים ביחידות הקיימות. המעבר של הורדת המים ולבישת חלבוש אזרחית איננו מחייבת משהו מיוחד במינו.

יש מקומות, והם לשמחתי בודדים, ואני בלי שמץ של ענוותנות זוקף אח זה שמאז מלחמת 6 הימים נמנענו מלהקים פורמציות זמניות בבנייה. רק במקרים בודדים שהמציאות חייבה זאת. אני גאה שעמדנו בזה וכמעט שלא הקימונו שום יחידה זמנית גם אם היה לחץ של זמן ולחץ אמיתי. יש מקרים שמחוץ לחץ הקימונו ישובי קבע חוץ 4 חודשים. נצרים לזכות הקמנו חוץ 4 חודשים מיום העלייה על השטח.

לסיכום - אין תקן שצריך לחכות 4 שנים. לעיתים זה לוקח חצי שנה ולעיתים יותר. הכל חלוי במיקום הישוב, בתכנון ובהכנות.

לשאלתו של חה"כ זיידל - אני לא רמזתי על נושא השטפונות. הדגשתי שני דברים: (א) שהבנייה של המלון וכפר הנופש לא בוצעה על-ידנו ואמיתי שיחכן שהיה אפשר למצוא מיקום יותר אופטימלי ולמנוע את הדבר. (ב) אמרתי שהמקום שנבחר לצורך הבנייה שלנו לא קרתה שם שום חקלה ואף טיפת מים לא נכנסה שם. בזה הדגשתי רק שע"י בדיקה יסודית שנחמכה עוד מספר חודשים כדי ללמוד את הנושא ולבדוק את זה באופן מקצועי - זה יצא טוב. יום אחרי השטפונות החכרר שכל האזור שיועד לבנייה לא נכנסה לשם אף טיפת מים. זו הוכחה שהנה גם באזור הזה שצפוי לשטפונות יש אפשרות לצשנות את זה. יתכן שלוא היו עושים את הבדיקה הזאת אפשר היה אולי למנוע זאת. אבל לא החכונתי לרמוז כי אינני יודע על כך. הצרה היא שבחשבון התחלח הבנייה לא מביאים בחשבון את הבדיקה היסודית. מוטב שיקח עוד מספר חודשים ושהבדיקות חיעשנה בצורה יסודית-מקצועית במקום ולא לעשות דברים שהם אחר כך בכייה לדורות.

ג. גורדון:

אני רוצה לחת קצח נחונים של המצב העובדתי. אחחיל בנושא של אינפורמציה מה יש לנו כרגע בבנייה. בבנייה יש לנו היום, מתוך 500 היחידות שראש הממשלה הזכיר, 332 יח' דיור בבנייה. כאשר מלבד 44 יחידות שאכלסנו אותם קרוב ל-200 יחידות חגמרנה בדצמבר-ינואר השנה. כאשר זה מתחלק בצורה כזאת:-

שני הבתים הראשונים שהחחילו בבנייה בשנת 1972 והכוללים 90 יחידות דיור - בית ראשון גמור. בית שני נמצא בשלבי הגמר ותוך חודשים ייגמר. בית שלישי ייגמר בדצמבר שנה זו. ובית רביעי ייגמר במחצית 1976. עוד 100 יחידות אשקובית ייגמרו תוך 5 חודשים מהיום - סך הכל 332 יחידות דיור.

לגבי קצב הבנייה - נכון שהבתים הראשונים שנבנו ב-1972, החחלח התכנון והרעיונות היו ע"י משרד הבטחון. היו מספר חבלי לידה. אני רוצה לומר לכם שבאופירה היה צורך לבדוק נתוני שטח בצורה יסודית מכיון שיש שם רעידות אדמה שלא קיימות בשום מקום בארץ בצורה כה רצינית. לפני 4 שנים בערך ממש ראו אבנים וסלעים עפים. חשבו שהארץ תהוו ובוהו. לכן גם הבתים שם נבנו באופן מיוחד נגד רעידות האדמה. הסטנדרט שם גבוה יותר וזאת כדי למשוך אוכלוסיה. אי אפשר להשוות את אופירה למרכז הארץ כי אלו הם תנאים יוצאי דופן. משך הבנייה היה יותר ממושך, גם עקב המלחמה. שם היחה הפסקה כי הצבא לא נחץ להיכנס לשם.

ג. גורדון:
 לגבי המשך קצב הבנייה - לדעתי הוא סביר מאוד. אני מדבר על 2 הבתים הנוספים ועל 100 יחידות דיור נוספות שהולכים עתה לבנות.

לגבי הבטחת ראש הממשלה שזה ייגמר במחצית 1977 - אין שום מניעה אם התקציבים יעמדו לרשותנו, לאור החלטת ראש הממשלה. 500 יחידות דיור חיינה מאוכלסות במחצית שנת 1977.

יש היום מבנים של אשקובית שמייצרים אותם. במידה ויש היום כסף לגבי המשך הבנייה אפשר לבצע אח הייצור במפעל בסוף שנת 1975 כאשר עד 1.4.76 אפשר להעמיד 100 יחידות. הבתים האלה קיימים בארץ והם בחיים יפים. וכאשר מדובר בנושא של רעידות אדמה הם עונים על כך.

לגבי תקציב של שנת 1975 - בתקציב הופיע 30 מיליון ל"י כאשר המגמה היתה לבנות 100 יחידות דיור - זה כולל חשתי. עכשיו באופירה, בגלל הסטנדרט הגבוה ובגלל נושא של התיקרויות, חלק גדול מהסכום של 30 מיליון ל"י יצטרך ללכת מחשבוך התקציב של 1975. אבל זה לא סותר את החלטת ראש הממשלה שבמחצית 1977 הם יעמדו. אני מניח שהמקורות הכספיים יעמדו לכך.

היו"ר ש. ארבלי:
 לגבי 30 מיליון שבתקציב 1975 יש ביצוע של 100 יחידות דיור?

ג. גורדון:
 לא - זה תקציב של 1974. לגבי תקציב של 1975 היה משוריינן סכום של 30 מיליון ל"י. השאלה כמה מתוך זה האוצר יתחשב בנושא של התיקרויות שהיו לנו בשנים קודמות ולפי זה יקבע כמה נבנה בשנת 1975.

ד. אלפנודרי:
 יש מצב קודם ויש החלטה חדשה. המצב הקודם שמשד השיכון פועל במסגרת תקציבית. ההתיקרויות היו צריכות להיות ממומנות באותו התקציב. אני מציע ללכת לפי ההחלטות שניסנו ע"י ראש הממשלה. אני מניח שהאוצר יעמיד את המשאבים הדרושים כדי להעמיד עד שנת 1977 את היחידות הדרושות. במידה ויש כסף אז לא קיימת בעיה טכנית כי הצבה של אשקובית ניתן לעשות בשנה.

ג. גורדון:
 בקשר לאיכלוס - החלפנו 44 יחידות דיור: - 16 זה משד הבטחון, 10 עובדי ציבור ו-18 אחרים. עד סוף שנת 1975 יהיו לנו עוד כ-200 יחידות דיור לאיכלוס. אנחנו עכשיו הולכים לבדוק את רשימת המועמדים. עוד לא סכמנו סופית את הדרך שבה נלך. וכאן חשוב להבין את ראש הממשלה כאשר הוא מבחין בין מרכז עירוני לבין עיר. הוא הגדיר זאת שמרכז עירוני הוא עבוד עובדי מערכת הבטחון ועבוד נושא של חיירות. על כך הוא שם דגש ולא על העשייה בקנה מידה שזה לא רנסבילי. לאור זה אנחנו כרגע נערכים מבחינה של מרכז עירוני, מבחינת האזורים שיגורו שם. האם חלק ישרחו את הצבא והחלק השני ישרחו את החיירות, מה המשמעות מבחינת הנושא של איכלוס. וכאן עוסקים יותר בנכונות ובניחושים - מה יהיה המצב? - האם יהיו דיירים ללא דירות או שיהיו דירות ללא דיירים?

יש בינינו חילוקי דיעות לגבי מספר המעמדים. לצערי, אינני רואה את מאות המועמדים ואני מקווה שהם יגיעו. אנחנו מקווים שתוך חודשיים, או ע"י פרסום או ע"י הסדר עם הצבא לראות כמה אנשים הצבא מוכן לקלוט, גם בנושא של חיירות שקיים צורך אנפין, נוכל לאכלס 200 יחידות דיור. את המצב האמיתי נדע רק בעוד חודשיים.

מבחינתנו היום אנחנו מאורגנים שיש 6 כחות לימוד, וכן גם גני ילדים. נוכל לקלוט עד 500 משפחות - בהתאם להצהרה של ראש הממשלה.

היו"ר ש. ארבלי: מהן הבעיות של בית הספר?

ג. גורדון:

אח בית הספר הפעילו כבר בזמנו. בבית הספר היחה בעיה של מיזוג אויר מרכזי של חשמל. החקלוח נבעו בעיקר בגלל החשמלאי. סולל בונה התגבר על זה והביא צוותים אחרים. חוך שבועיים מהיום אני מניה שביח הספר יחזור למסלול הרגיל.

ראש הממשלה נפגש עם החשמלאי במקרה וכמעט שהכנסנו את החשמלאי הזה לבית הסוהר. מכיון שהוא הכין את הלוחות אז גם אם היינו מכניסים אותו לבית הסוהר זה היה יוצר סרבול יותר גדול. סולל בונה הוריד חשמלאים נוספים אבל כאשר משהו מכין את הלוחות ואיננו מוכן לחח אותם בגלל שלא משלמים לו כסף ומכיון שהצד השני אינו שבע רצון מפבודחו, לצערנו זה קורה בכל מקום עבודה בארץ. התגברנו על הבעיה. אותו חשמלאי ממשיך לעבוד וחוך שבועיים ענין של בית הספר יסודר.

ב. פרידמן:

אני שמח שהוועדה קיימה דיון בענייננו. מרכז עירוני או עיר למחיישב בשלב זה לא כל כך חשוב. חשובה לי איכות החיים של המקום וחשוב לי ליצור שם דפוסי חיים כאלה שאם אני יוצא כפרסום כעחונות על-מנת למשוך מחיישבים פוטנציאליים שיהיה לי מה להציע להם.

לאחר ההצהרה של ראש הממשלה התכנס הוועד שלנו והגענו לתמימות דעים שצריך לדבר על איכות החיים ולעשות כל מה שיותר טוב על-מנת שנוכל לחיות יותר טוב במקום מרוחק עם תנאים אוביקטיביים קשים והגענו למספר דיעות והצעות ~~בגבש~~.

לפני שאני מעלה את ההצעות אני רוצה להעלות נקודות שלי כמחיישב כואבות:-

(א) אין חכניה - ועדיין לא הוצא למכרז פיתוח מדרכות. היום נמצאים בבנין אחד שגם הוא אחר בנייה וגם מגורים הרבה מאד מסמרים וחומרי בנין. הילדים משתקים באותו המקום וזה ממש סכנת נפשות. מדוע זה לא יוצא למכרז? - מדוע אין תאורה רחוב? - שם ישנו סיכוב וכל מכונת שנוסעת זה סכנת נפשות היא עלולה לדרוס מישהו. אני לא רואה איפוא הענין הזה מונח.

שמענו את מר אבני אומר שבדי-זהב ובנביעות הולכים לבנות מרכזי ספורט. אני לא רואה איפוא העסק הזה עומד באופירה ששם יש 44 משפחות. למה אין מועמדים? - היו פעם הרבה מועמדים והם נעלמו. בואו נבדוק למה הם נעלמו? - ישנה סיבה אחת, הם נעלמו בגלל כל מיני מחדלים שנעשו בשטח: פיגור בבנייה; פיגור ביוזמה של דברים; פיגור של תמריצים כדי שאנשים יוכלו לעשות משהו.

היו"ר ש. ארבל:

הייתי רוצה לקרוא בפניכם מכתב שקבלתי ממר מ. נוידרפר, הממונה על הכנסות המדינה. להלן

חוכן המכתב:

"הבני מחייחס למכתבך לשר האוצר מיום 14.4.75. לתושבי שרם-אלשיך ניחנות ההנחות במס הכנסה הקימות בעירות פתוח במקרה זה פטור של 750 ל"י המשמש גם כמונה לחשוב ההנחה במס בהכנסות יותר גדולות. לפי זה אדם המשחק 1500 ל"י יקבל הנחה במס של $\frac{750}{1500}$ היינו 50%. אדם המשחק 3000 ל"י מקבל הנחה של $\frac{750}{3000}$ היינו 25%. אני מניה כי סודר זה עונה על הבעיה.

כבוד רב,

(-)

מ. נוידרפר

הממונה על הכנסות המדינה

ב. פרידמן:

לגבי המכחב שקבלנו משר האוצר לדעתי לא נשמע דבר כזה. הפטור הזה של 750 ל"י הוחלט עליו לפני כמה שנים על אילח שהיא לא סוג אזור פחות א' פלוס ושם לא חיים כפי שאנחנו חיים.

קריה-שמונה שהיא הרבה יותר קרובה למרכז הפטור שקבלו הוא 1500 ל"י. סכום של 750 ל"י זה בכלל לא משמעותי על-מנת למשוך משתכנים - ואני חושב שממשלת ישראל החליטה שהמקום הזה הוא חשוב.

יש לי טענות קשות - מדוע סולל בונה, עם כל הכבוד לו, בונה עיר עם קבלן יחידי. אני לא חושב שנעשו כל הדברים על-מנת לעניין קבלנים כדי שיבואו להקים פרויקטים. צו השעה של שנת 1975 הוא להקים מקומות כאלה וצריך לחוץ על קבלנים שילכו ויעבדו שם. אח אופירה בונה מנוף אחץ, ופה באחר בנייה בחוץ עיר אחת רואה יערות של מנופים - זה נוחן חמונה באיזה קצב בונים שם. מישהו חשב שאם יגבירו את הקצב עלות הבנייה חרד - אדרבא עשו זאת הלכה למעשה.

לגבי איכלוס - אני סבור שלא יחכן שאיכלוס של עיר לא תהיה בהשחפוח המתיישבים שישנם שם. לא שומעים אפילו את דעחנו. אני מבקש שבוועד האיכלוס ישב נציג המתיישבים שיהיה לו מה להגיד ולא להסתפק בכך שהוא ישב רק כמשקיף אלא בעל דיעה. הוא יודע איך הדברים נעשים בשטח. לא יחכן שבוועד איכלוס שזה דבר כל כך מרכזי כמו יצירת גרעין של עיר ישבו אנשים שבכלל לא מכירים את אופירה. גם כמשקיפים אנחנו יושבים בצורה די מפורקפת. בוועד האיכלוס יושבים נציגי משרד השכון בשיחוף המינהל.

היחה תכניה יוצאת מהכלל שבניית האשקובטים יהיו בצמידות לבתים הגדולים. לפי התכניה היה צריך להיות שם מיזוג מרכזי. בא משרד השכון ואמר שבגלל בעיות חקציביות המזוג צריך לרדת. שלא יכול להיות מיזוג אויר מרכזי כי יחידה פר עולה הרבה יותר כסף. אני אולי חולק על זה אבל לפחות חקח את זה כ-10 ממ"ר מהבית הגדול. כי מיזוג חלון עושה רעש וגם פולט חום. אני רוצה לשבח במרפסת בלי מזוג ואם יבנו זאת בצמוד לבנין הגדול כל החום והרעש ייכנס למרפסת. לאחר מכן החליטו שיבדקו את העניין מחדש.

בנוגע למיזוג אויר של בית הספר. המצב הוא כזה שהילדים לומדים בדירות לא מסודרות ובמשרדי המינהל. אני חושב שזה מחת לכל בקורת. הובטח לראש הממשלה שתוך שבועיים שלוש העניין יסודר. גיוס אני שומע שזה יסודר בעוד שבועיים. חשמלאי לא מוכן לעשות עבודה - איזה דבר זה - האם כלו כל החוקים במדינת ישראל?

יש לי מספר הצעות לקידום הנושא:-
(א) אנחנו כועד מתיישבים - וכל המתיישבים עומדים מאחורינו - דורשים הקמת צוות מקצועי לעיר שישב באופירה ושיכלול פונקציה של מהנדס שימש ראש צוות הקמה, שיהיה שם כלכלן, על-מנת ליצור יוזמות בכל מיני מפעלים כלכליים שישווים להיווצר וגזכרות שתעבוד בענייני גזכרות. העלינו את הדרישה הזאת גם בפני ראש הממשלה ואני החרשמתי מהדיון שהוא תומך בזה. גם השר אוזן היה שם.

הייתי מבקש מחברי וועד העבודה ליזום החלטה כזאת. לא יחכן לבנות עיר בסדר גודל של אופירה מחל-אביב אלא יש להקים צוות מקצועי במקום. אני חושב שזה דבר חשוב - אנא הרתמו לעניין הזה ועזרו לנו בנושא הזה.

אני רוצה לחלוק על דיעה של רבים. אני רוצה לומר לוועדה שהתיירות באופירה היא לא חיירות של הארץ. באזור הזה מאוגדים מאות אלפי צוללנים. הם טוענים שאופירה זהו אתר צלילה היפה ביותר וצוללן הוא חייר משוגע. הוא מגיע למקום כזה כמו אופירה ומוצא כר נרחב לפעולה שלו, אז הוא יגיע גם בשנה הבאה. יותר מזה - הוא יעשה לנו פרסום רב ע"י זה שהוא יקריץ את החמונות.

ב. פרידמן:

לכן אני מבקש אל חקבלו נושא תיירות באופירה כנושא תיירות בחל-אביב. זה משהו אחר לגמרי. יש להפנות יזמים ולעניין אותם להגיע למקום הזה ולבנות כחי מלון. היות ומועדוני צלילה יש מספיק. מה שהם רוצים זה מקלחת ומטה כי זה ספורט קשה מאוד. עשו אח זה ותעז עליכם הברכה. לפי אוחו עקרון אפשר להפנות יזמים תעשייתיים להעשיות זעירות. יש שם בלי סוף מרחבים.

נקודה אחרונה - צריך לפרסם מודעות בעהונות שיש מקום כזה כמו אופירה ושזה היום עיירת פיתוח. כאשר משרד השיכון מפרסם אח המודעות שיכחוב: אופירה, כך וכך יחידות דיר, כך וכך יחידות מטרז' - אולי זה יעזור.

מ. גז:

זה לא בקורנו הראשון שם. שמחנו לראות שהמקום מחיל לקבל צורה של ישוב. העין האסטטיח איננה יכולה לקבל שבמקום מרהיב כל כך ויפה הבניה מקבל צורה לא יפה. למשל, אין שם מקום לחלות כביסה. זה צריך להיות פנימי שבאופן חיצוני המקום יראה נקי - על כך יש להקפיד וזה ניחן להיעשות.

כאשר אני שומעת על ענין החשמלאי זה מזכיר לי עולה מרוסיה כאשר שאלתי אותו מדוע העם היהודי צריך לשלח לכם מצוח כאשר שלטונות רוסיה שלחו אדם לירח. הוא אמר שהמכוונות שלהם מחקלקלות 3 חודשים לפני פסח. הספור על החשמלאי מרתיע את דמי. זה ממש חבלה. מדינת ישראל ייצרה מטוס סילון שמשגע אח העולם ואיננה יכולה להתגבר על חשמלאי. אני מהפלא שאחם יכולים לשבח בשלווה כזאת. אי אפשר להשלים עם דבר כזה.

בענין הביוב - אני נוטה לקבל הצעתו של חה"כ דרובלס. יש למצוא את האבא. היות ויש הרבה רשויות והרבה אחראיים על אוחו ענין - בבקשה שבו יחד ומצאו את הפתרון, שחהיה כתובת אחת. אחראית לזה. ואם מישהו צריך לשלם אז שולמן ישלם. אם אין לכם הכוח להפעיל את האדם שישלם אז המדינה חשלם זאת.

יש למצוא פתרון בהקדם האפשרי. ראינו נשים צעירות שנצלו באותו יום את ההזדמנוה לשבות כדי למחות על ענין של מיזוג אויר. כאשר אני שומעת שהיו מועמדים ועכשיו הם מסתייגים קצת - זה חבל. ההתלהבות צריכה להיות מדבקת והיא צריכה לבוא מכס. צריך לעשות העטולה לאופירה.

מהם התנאים לקבלת שיכון בכל הנוגע לזוג צעיר שרוצה להשתקע - האם יש תנאי שכירות או רכישה והאם יש תמריץ מסויים לזוג כזה? - מה בענין המסים - לפי דעתי צריך לחת תמריץ שיהיה ממשי. אני מאמינה שכוחם של הצעירים הוא הכח המרכזי שיכול למשוך רבים. מהם התנאים שאחם זורקים לקראת הבאת מאוח משפחות שירצו להשתקע באופירה. אני חושבת שהקושי הוא לחביא אח ה-500 המשפחות הראשונות. אז חבוא תעשיה, יבואו משקיעים ויקימו בתי-מלונות. אם מישהו מחבל בחכנית שלכם צריך לזרוק אוחו לבית-הסוהר ולהביא קבלן פרטי.

מ. דרובלס:

עם כל הערכתי לחברי הממשלה ולמינהל לא אוכל להגיד שההשגים שהושגו שווים למאמצים שהאנשים השקיעו. לפני שנחיים וחצי היחה חכנית של 500 יחידות. בחקופה מסוימת היחה התלהבות גדולה של אנשים וכפי ששמעתי אלו היו אנשים מצוינים שהיו מוכנים לעזוב את בתיהם ולבוא לאופירה, אם מתוך ציונות ואם מתוך אינטרסים אחרים. אנחנו קצת אכזבנו אותם אנשים. אנחנו רגילים להחפאר שאנחנו עושים אח הדברים היפים ביותר - זה נכון. בואו נקח לדוגמה ארץ לא מפוחחח כמו ישראל ושמה ברזיל. הם החליטו להקים עיר בירה בתוך הג'ונגל. בלי ציונות הוקמה ברזיליה. הם הוציאו חוק שכל עובד ממשלה שעובד שם חייב לגור במקום. ישנן עוד צוגמאות אחרות כאלה.

מ. דרובלס:

בענין של בית הספר - נאמר לוועדת הכלכלה שחוך שבועיים יופעל הבית-ספר. הייתי צריך לקרוא בעתון שראש הממשלה בכבודו ובעצמו היה צריך לספל בזה ולדבר עם החשמלאי. האם הוא צריך לספל בזה על-מנת שהענין יסתדר? האם הילדים צריכים ללמוד בחוך משרדי המינהל? - אותם המחייבים מחחילים להאכזב. כי דברים כל כך קטנים בהחלט ניחן לפתור אותם. מדוע את אופירה בונה חברה אחת - האם אי אפשר למצוא דרך גם אל חברה אחרת שיהוד מעין תחרות?

בקשר ליחידות דיור - שמענו ממר גורדון ש-332 יחידות דיור חיינה גמורות חוך שנה. אני מקווה שתהיה גם אוכלוסיה כי לדעתי לפחות כשליש צריכים לבוא מהשרותים המקומיים.

אינני יודע מה קרה בקשר לפיתוח התיירות. נבנו בחי-מלונות ומי אשם שהענין איננו פועל? - למשל, מלון קרוואן, נכנסה לענין חברה פרטית בשם כלל שהחחילה לבנות ופתאום הפסיקה. שמענו עכשיו שקופח-חולים נכנסה לענין של קרוואן. למה אי אפשר להקים מלון שיחן שרותים טובים - במי זה תלוי?

בקשר למשיכת תעשייה קלה למקום - עד היזום לא עשינו מספיק בנושא הזה על-מנת שנוכל לבנות עיר. אותם הדברים הקטנים שהזכירו פה כמו: מדרכות, מסמרים, עזובה וכו' אלו הם דברים קטנים ביותר - האם לא ניחן להחגבר עליהם?

נקודה אחרונה - בענין המכתב שהתשלל מהאוצר. ועדת העבודה צריכה להוציא מסקנה בענין זה. איננו יכולים לקבל את חשבתו של מר נויורפר לגבי מיסוי. אם לא ניחן חמריץ מיוחד באופירה לא נצליח להגיע לאותה אוכלוסיה שאנחנו רוצים להגיע. לכן בהחלט מגיע לה חמריצים ולא בחסד אלא בזכות.

ד. אלפנדר:

יכול להיות שכל הרעיונות הם טובים. צריכים להיות צוותים כאלה. אני מכיר את הענין קצת מקרוב ואח האוירה של החיים באופירה כי יש לי קרוב שגר שם. הדירות באופירה נמסרות למחייבים בשכר חודשי לא גבוה זה נע בין 250-350 ל"י. קבענו 3 שנים שכירות כדי שהאדם יסחגל למקום. לאופירה ניחן החמריץ מראש והתחילו מהמכסימום. אם נגיע למצב שאנשים ירצו לרכוש דירות - זה ענין אחר.

ו. אלוני:

יש עובדי מדינה ועובדי ציבור שמשלמים עבור דירה של 4 חדרים רק 150 לירות.

ד. אלפנדר:

בקשר לחלוקת התפקידים - יש מינהל ולא סתם כך אלא היה דיון אם מקימים מינהל או לא. אני שמח שיש לנו מנהל מחרז שהוא יזיו אח הענין. כיצד להביא 200 איש לשם חזקה על מר אלוני שהוא נמצא בקשר עם משרד הבטחון ועם גורמים אחרים שהם יהוו גם גורם מעונין לצורך החזקת השירותים במקום. כל כל פנים המספרים שהוצגו על-ידנו יש להם כיסוי.

אני רוצה להבהיר נקודה נוספת- אינני בטוח שצריך לפרסם במודעות בתל-אביב שכל מי שרוצה לבוא לאופירה יבוא. צריך בצורה מאד סלקטיבית להביא אנשים לשם. לדעתי יש להביא עוד חשמלאי אחד טוב. בכל אופן יש כאן חמריצים יותר מאשר בכל מקום אחר. ועדת האיכלוס מורכבת מנציגי רשות המקומית ומשרד השיכון. אנחנו נמנעים שהאינטרסנט יהיה שותף בענין. אני סבור שההסדר של משקיף הוא הסדר שמתקבל על הדעת.

בנוגע לביצוע הדברים - נכון שזה נראה אבסורד שהחשמלאי אינו מתפקד כראוי ואי אפשר להחגבר על הענין. משרד השיכון, לפי מיטב זכרוני, היה צריך לאנוס אח סולל בונה וזה לא דבר הכי קל. שליטה בידע זה לא דבר שאפשר לאכוף אותו. חזקה על המחוז שהוא יגמור אח הענין ותהיה גם מדרכה. הדברים נמצאים בטיפול.

היום יש חלוקת תפקידים ברורים. אנחנו מקבלים על הראש לגבי כל דבר טוב או רע.

ג. גורדון:

אני חי בין בני עמי ואני רוצה לומר שנפגעת מאד. מסתבר שככל שנוחנים יותר בזול יש יותר סענות. אני מכיר את כל האזרחים שגרים שם. חורה לי מאד כאשר החפיסה היא מוטב שנבנה פחות דיוך אבל בסטנדרט יותר גבוה - אני מצטט את מר קרני.

ד. פרידמן:

אמרנו: לא לעשות טעויות שזה יהיה בכייה לדורות.

ג. גורדון:

גם לי איכפת ששם יבנו יותר ושיבואו יותר חיירים. גם מר אלפנדרי אמר שאנחנו עושים כל פעולה כדי לזרז את העניינים. חשאלו איך זה שאנחנו יושבים שלושים בענין החשמלאי. אני רוצה לומר שאני חפשי כל דרך כדי להכניס אותו לבית הסוהר. היות וזה היה קשור עם מערכת פקוד ועם לוחות הרי שאם היינו מכניסים אותו לבית סוהר המצב היה מחמשת יותר. סולל בונה פתח לו חשבון בלי כסף כדי לגמור את העבודה. אני מקווה שלהבא זה לא יקרה. זה לא חוזה בינינו אלא חוזה בין סולל-בונה לבין החשמלאי שחי במקום הזה. לכן בדברים האלה יש פיגורים הן בנושא של השמל והן בנושא של פיחוח - כי מי כמות יודע שיש מרכזים במדינת ישראל. לוא היו אומרים שאין הגבלה בחקציב - המצב היה אחרת. אנחנו עברנו את החקציב במקום 60 מיליון הגענו ל-90 מיליון - ישנה אחריות מסויימת שמוכרחים לקחת בחשבון. כל מה שאפשר לבצע ולדחוף אנחנו דוחפים. גם לגבי מיזוג אויר לא עומדים בזמן. אבל אני רוצה לומר שלא הפקירו נושא של אופירה.

אני מקווה שהבעיות האלה יסתיימו חוץ חצי שנה ואנחנו מטכסים עצה איך להוריד אנשים לאופירה אבל אנשים מחאימים לאופירה. קצב העבודה בחודשים האחרונים נכנס להילוך גבוה מאד. אם כי אינני בטוח שהטענות ייפסקו.

ה. אלוני:

אני רוצה להודיע ולאשר שהאחריות הכוללת לטוב ולרע להצלחה ולכשלון, גם בהחלטת הממשלה, היא על המינהל לפחות מרחב שלמה. למען הבהירות - באותה החלטת ממשלה נקבע שבאתר האחריות הכוללת נשארת האחריות של כל משרד ממשלתי בחחום אחריותו. לגבי פיחוח החשית - זו אחריות בלעדית שלנו.

שנית - לגבי החשיות כולם, כיוכ, מים, חשמל, כבישים וכו' - האחריות הבלעדית היא של מינהל פיחוח מרחב שלמה גם אם הוא מוסר את זה למישהו אחר. חייבת להיות לא רק כתובת אחת אלא גם אחריות כל ביצוע העבודה.

שלישית - אני וחברי מודעים כמו חברי הועדה ואולי קצת יותר שישנו פיגור מסויים בין מה שהיינו צריכים לבצע לפי חאריכים לבין מה שבצענו. ביכולתי לנמק את זה אובייקטיבית ביותר. רק כדי לשבר את האוזן כדאי להביא עובדה אחת כדי לרדת לענין: לפני 3 שבועות עלה טרקטור שעבד בכיורים של צה"ל על צינור ביוב שיורד מהשכון ושבר אותו. במקום רגיל הולכים ומביאים צינור ומחליפים את הצינור. באופירה - אמרתי כמה שזה יעלה יעלה - אני מבקש להחקש עם כל קבלן שיבצע ויחליף את הצינור. לידיעתכם זה עד היום לא קורה. ישנם קשיים - כל חלק קטן שנשבר בטרקטור צריך לנסוע לתל-אביב 600 ק"מ לבית מלאכה כדי לחקן - כך קורה בכל מקום שהוא בהקפה. גם בחנאים האלה יתכן שהיה אפשר לעשות יותר. אין חולקים על כך שיש פיגור, חלק גדול בגלל חנאים אובייקטיביים וחלק שאין להם הצדקה.

אני בטוח ומקווה שבעוד שנה חבואו לבקר וחלק ניכר מאותם הליקויים והפיגורים שראיתם לא יהיו. ודאי נמצא דברים חדשים - זה טבעי אבל לפחות אותם הדברים שהיו נסלק אותם.

יש לנו חבואן שעושה עבודה מצויינת מבחינת ביקור תפירות. בעניינים שהיו חמורים סגרנו באמת. למשל, מלון משה, אכלו שם 300 עובדים ואנחנו סגרנו אותו. את המסעדה בקרוון סגרנו ועקב זאת הם סגרו את הכל. המצב החברואחי שם היה כל כך חמור שהחלטנו לסגור את המסעדה.

ר. אלוני:

במלון שישנחם שם שקלנו אם לסגור אותו כי זה עמד על הגבול. יכולתי לפי החוק לסגור גם אותו אבל התלסתי אם המצב הוא חמור לפחות 30 הבונגלות להשאיר פתוחים. החחייבנו מחקציבנו להורקת הכיוב - זה עולה הון חועפות. לוחצים על הפעלת המערכת הכללית. אני חושב שלא הייתי צריך לסגור את מלון אופירה. כי כל עוד שזה עומד יש וימפי שהוא חשוב לעובדים שהבצקם לאכול שם. לכן לא סגרנו זאת אבל אנחנו כל הזמן לוחצים שהדבר ישתפר. ברגע שאומרים להם שרוצים לסגור הם מאיימים בעזיבת המקום.

לגבי נעמה - אחרי הביקור שלכם ובמיוחד אחר ביקורו של ראש הממשלה, הם מתבקשים להשלים חוך כמה חודשים את התכניות עפ"י סטנדרטים שנקבעו להם. אני קבלתי על עצמי להשלים את התשחית.

באותו הרגע שחברת "כלל" וקופת-חולים יפתחו קמפינג גדול שיכלול 500 מקומות לינה התמונה תשתנה מקצה לקצה. הדבר הזה צריך להסתיים בסוף שנה זו. זהו מצע קשה ממדרגה ראשונה.

אני רוצה להגיד משהו לגבי משרד השיכון - אני מציע שידידי יקבל את זה ברוח טובה. מר ג. גורדון עושה את מיטב המאמצים מעל ומעבר - כולנו יודעים זאת. אבל יש דברים קטנים שצריך לשנות אותם. הייתי מציע שיהיה מנהל פרויקט משרד השיכון אחד בעל רמה במקום שהוא יהיה בעל סמכויות כראש צוות ברמה גבוהה ויקבל את כל הסמכויות לנהל את העסק. אתה יודע שרוב החקלות הם בדברים הקטנים שממדרים את החיים. כמו זה שהשטח איננו מגודר ואין בסיס אלמנטרי כדי שהילדים יחרוצו ויהיה להם מקום סגור לשחק בו. אני אומר שאם ימצא אדם כזה בעל רמה אני מסכים שהוא יהיה גם נציגנו וגם נציג משרד השיכון עם מלוא הסמכויות.

ייאמר לזכותם של נציבות שירות המדינה ושל ההסתדרות שהם חתמו הסכם קיבוצי עם עובדי המדינה של מרחב שלמה. נכון שעובד מדינה כזה לא החעשר אבל החנאים המיוחדים נותנים עדיפויות ואפשרויות ועובד כזה יכול לחיות באופירה בחנאים סבירים. זהו הסכם הוגן לזכות נציבות שירות המדינה.

ישנה פנייה של השר בר-לב אל שר האוצר בעקבות פנייתנו שיינחן למקום הזה סטטוס פורמלי של עיר פיחוח א' פלוס - זה חשוב לכולנו. העניין בידכם לזרז את העניין הזה כי זה יהיה גורם מדרבן.

אין לי ספק במה שאמר מר פרידמן שיקר הפעילות של מתן השרותים צריכים להיות באופירה ובאחריות משרד השיכון. יש לנו היום 7 משרות של בעלי מקצוע, כולל ראש צוות, אחראי לכיוב, אחראי לחשמל וכו'. אחמול פורסמו מכוזים זאת הפעם הרביעית או החמישית. ואני הודעת ש אם ימצא ראש צוות אני מוכן לחת לו את מכסימום הסמכויות וגם לחבר העובדים שלו. הלואי שרק ימצא אחד כזה.

גם לגבי תעסוקה - אני אופטימי ומאמין בהבטחתו של שר הבטחון שיכל בעסק הזה. הוא הטיל על יוחנן ישי לעשות מאמץ שיקום מפעל ראשון חעשייתי שמחאים לאזור ואשר משרד הבטחון יהיה מעוניין לרכוש זאת. וזאת בעיקר כדי לתת לנשים מקורות עבודה טובים. אני מאמין שיהיו מקורות תעסוקה למשחכנים.

אני רוצה לומר שבדיון עם נציגי המשחכנים קבלנו את הכיעחם שנציג המשחכנים יהיה חבר שווה זכויות בכל הוועדות הקבועות שפועלות במסגרת המינהל של מרחב שלמה - זאת סוכם בדיון עם ראש הממשלה.

אמרנו ששלוש השנים הראשונות לא נקבע חנאים חנאים לשכירות. שלושת הבנינים האלה שעלו בהרכה כסף אנחנו רואים כדירות של הסתגלות ואנחנו חושבים: (א) לקבוע חנאים ודרכים של בני ביתך. רוב האנשים רוצים את בני ביתך - זה 150 מגרשים. (ב) לקבוע לגבי שיכון חדש באיזה חנאים ניתן לרכוש אותו - אם משהו רוצה בזה.

עיקר הבעייה להגיע לחנאים נוחים לגבי בני-

ביתך.

ג. אלונים:

בענין רעידות האדמה - כאשר בונים בית צריך לקחת בקונסטרוקציה שזה יהיה בצורה מסויימת. לגבי בני-ביחך חלק יוקם ע"י משרד השיכון כדי שאפשר לקנות אח זה בתנאים נוחים.

מ. דרובלס:

משחכן שהולך להגבירה למשך 3 חודשים. בתנאי שכירות ולאחר מכן הוא מתכוון להשחקע שם אז עלות הדירה עולה יותר בגלל המחקק. מדוע לא לקבוע כך שאדם כבר היום יכול לחכנן לעצמו אם הוא רוצה לקנות דירה ושדוע המהיזה יעלה לו.

ד. אלונים:

צריך לקבוע חוך כמה חודשים את התנאים לכך. בחודש הקרוב נשב לגבי המשך איכלוס הדירות והנושא הזה יעלה בדיון.

היו"ר ש. ארבלי:

לסיכום - טוב שקיימנו את הדיון. זה הבהיר את החמונה יותר מאשר בקרנו שם. אני רוצה לומר במידה והיו טענות כולן היו טענות של פיגור, ורק לאחרונה הגבירו את הקצב. היו סיבות מוצדקות ובלתי מוצדקות. טבעי הוא כאשר מתחילים להקים מקום אז ההחלה היא קשה. אבל כאשר זה מתחיל ללכת זה הולך טוב. אבל עד אז יש הכרח וצרכים ולחצים ואני בטוחה שהקבוצה הזאת תלחץ יותר כדי להגביר את הקצב מכל הכחינות, הן לגבי הבנייה והן לגבי השרותים, כדי להביא אנשים למקום.

אנחנו נמליץ על כך בסיכום הדיון שאופירה תיכלל באוהה מסגרת ובתנאים שחלים על אזור א' פלוס. זה כולל הכל- מיסים חסוקה ועוד.

שנית - אני שמחה לשמוע את ההודעה שלך שנציג המשתכנים צריך להיות שוחף בועדת האיכלוס ובכל הוועדות שהם שוחפים לכל היש ולכל ההפרעות ולכל מה שיקום. הם הראשונים וזכותם להיות שוחפים בהכרעות. אני מקוה שמשרד השיכון לא יעמוד למכשול בענין הזה.

חשוב הוא למצוא אדם מתאים שיהיה ראש צוות שיגור במקום ויהיה אחראי על הביצוע.

כאשר לפרסום - אני חושבת שאתם האנשים הטובים ביותר ואחם הדוגמה הטובה ביותר. הביקור של ראש הממשלה עשה פרסומת טובה לאופירה. קודם כל זה חיזק את ההרגשה של החושבים במקום. ואין לי שום ספק שזה יחזק את האמונה לגבי אלה שרצו בעבר לבוא לאופירה.

עם כל הקשיים שהיו כרוכים בתהליך הביצוע ואין התחלה ואין המשכים בלי קשיים, חזקה על כל הגורמים יחד שרצונם הוא טוב בקידום של אופירה, ובמשוחף כדי לעמוד באוהן משימות שהטילו על עצמם לבצע. מה שהנדרז ע"י ראש הממשלה. הוועדה מאחוריים, נחזק את ידיכם בעשייה ובביצוע. נמשיך לעקוב במשך הזמן ונקוה שבניקודנו הבא נמצא 200 משפחות באופירה. אנו מאחלים לכם כל טוב ובהצלחה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.45